Vdekje fashizmit — Liri Popullit

Poštarina plaćena u gotovu
Taksa postale e pagueme

RILINDJA

ИЗЛАЗИ ДВА ПУТА НЕДЕЉНО: ЧЕТВРТКОМ И НЕДЕЉОМ

DEL DY HERE NE JAVE: T'EJTEN DHE TE DIELLEN

Redaksija: Prishtine
Rruga Emin Duraku Nr. 1

PAJTIMET
per 1 vit 192 din
— 6 muej 96 —
— 3 muej 48 —

Dorshkrimet nuk kthehen

Odgovorni urednik / Drejtori pergjegjes XHELADIN HANA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

Vjeti IV Nr. 136 | PRISHTINE, e dielle 15 Gusht 1948 | Çmimi 2 dinarë

BLEMJA E DRITHNAVE TE BARDHE

Nuk asht tue u-plotsue norma ditore e blemjes se drithnave ne mbare Krahinen t'one

Ne rrethin e Gilanit dhe te Dragashit nuk ka fillue ende blemja e drithnave

Blemja e drithnave te bardhe ne Krahinen t'one ka fillue vone dhe pjeserisht ne rrethin e Vuçiternes Podujeves, Lipljanit, Gjakoves dhe te Pejes. Diçka ma vone, d.m.th. mbas dates 5 te k.m. ka fillue blemja e dhe ne rrethet tjera me perjashtim te rrethit te Gilanit dhe te Dragashit ku nuk ka fillue ende. Vonesa per fillimin e blemjes se drithnave asht shkaktue nga te çmuemit jo real e te padrejte te prodhimit, nga planet joreale per blemje dhe nga vonesa e fshimjes se drithnave te bardhe. Norma ditore nuk asht tue u-plotsue ne mbarë Krahinen; me perjashtim te rrethit te Podujeves ku norma ditore plotsohet me 115%, rezultatet qe mbrrihen ne rrethet tjera ne realizimn e normes ditore jane fare te pakta. P.sh. rrethi i Drenices e plotson normen ditore vetem me 5,4%, i Mitrovices me 5,7%, i Suharekes me 8,2% etj.

Plani i parapame per t'u realizue deri me 12 gusht asht plotsue me gjithsejt 42,2%. Ne rrethin e Dragashit asht vonue blemja per shkak se drithnat nuk jane pjeke ende e ne rrethin e Gilanit asht vonue blemja per shkak te çmuemit jo te drejte dhe ireal te prodhimit. Tash jane tue u-shpernda vendimet mbi tepricat e detyrueshme vetem ne shtate keshilla vendesh. Gabime te njillojta jane konstatue edhe ne rrethin e Ferizajt, Prizrenit, Kamenices.

Evidenca rreth blemjes se drithnave nuk asht ende ne naltesin e duhun. Per kete qellim Drejtorija krahinore e blemjeve i ka dergue disa nepunesa ne qendrat e lajmerimit, per te muejt me ndihmue n'organizimin sa ma te mire t'evidences dhe te sherbimit informativ rreth blemjes. Magazinat jane sigurue per afer 80% per te tane sasin e parapame per t'u ble.

Asnji keshille vendi ne rrethin e Istokut nuk i ka njoftue stacjonet e blemjes mbi obligimet e çdo ekonomije shtepijake

Ne rrethin e Istokut ka fillue blemja e drithnave te bardhe vetem ne kater keshilla vendesh e ne dhet keshilla te tjera nuk ka fillue ende. Katundaret e mestm dhe te vobeget kane fillue me i dorzue tepricat e veta. Fshimja e drithnave asht tue u-zhvillue me ngadalsi dhe nuk asht e kordinueme Mblemja. Lamijet jane te shperndame dhe maqinat duhet te ndrojne vend nga disa here ne dite. Dy maqina te reja qe i ka ble bashkimi kooperativ i rrethit, ka ma se njimdhet dite qe rrijne ne Gjurakovc per shkak te mungeses se rrypave dhe motorrave.

Keshilli i rrethit nuk e ka planin operativ. Normat ditore nuk dihen dhe vendimet rreth obligimeve nuk u jane dorzue ende te gjithe prodhuesve. Keshillat e vendit nuk informohen prane stacjonev te blemjes se kush e ka dorzue drithin, dhe nuk iu dergojne ketyne stacjoneve planet ditore te blemjes e aq ma teper asnji keshill vendi nuk i ka njoftue stacjonet e blemjes mbi obligimet e çdo ekonomije shtepijake. Keshilli i rrethit nuk ka marre ende kurrfar masash serioze per zhdukjen e ketyne te metave.

Dragashit; ne Ferizaj, per rrethin e Ferizajt Gilanit, Kamenices dhe Lipljanit. Rrethi i Gilanit dhe i Podujeves do t'i dergojne informatat, ne lidhje me blemjen e drithnave, drejt per se drejti Drejtoris Krahinore per blemje. Tue pase parasysh se evidenca operative mbi blemjen e drithnave deri tash ka qene shum e dobet, formimi i ketyne qendrave te lajmerimit si dhe i byrove per evidencen operative, qe jane formue para pak kohe prane te gjithe seksioneve, do te ndihmojne shum per rregullimin e informatave rreth blemjes dhe per pasqyren ma te kjarte ne kryemjen e planit per blemjen e drithnave.

Qendrat e lajmerimit ne lidhje me blemjen e drithnave te bardhe

Me qellim qe evidenca operative mbi blemjen e drithnave te bahet sa ma e rregullt dhe te mberrije ne kohe e duhun, Drejtorati i tregetis i keshillit populluer krahinor ka vendose qe te formohen qendrat e lajmerimit ne keto kater vende te Krahines s'one: ne Mitrovice, per rrethin e Drenices, Mitrovices dhe Vuçiternes; ne Peje, per rrethin e Pejes, Gjakoves dhe Istokut; ne Prizren, per rrethin e Prizrenit, Rahovecit, Suharekes dhe te

Ne rrethin e Liplanit po plotsohet norma e dites

Nga shkaku i voneses se fshimjes se drithnave dhe blemja ka fillue me vonese. Plani asht perpunue dhe asht caktue koha e blemjes. Norma ditore plotesohet. Ne ditet e para kooperativat bujqesore katundare ne Suvo Doll, Staro Gracko dhe Novo Rujce i kane dorezue tepricat e obliguemе si dhe tepricat ne disponim te lire te drithnave. Por tue marre parasyesh se blemja e drithnave ka fillue vone, sasinat qe mbledhen tash nuk jane te mjaftueshme qe plani i blemjes se drithit te kryhet me kohe. Prandaj duhet t'a ndryshojne planin tue zmadhue normen ditore, per me krye planin e blemjes n'afatin e caktuem deri me njizet shtatuer.

EKONOMIJA LOKALE

Perveç detyrave tjera te pergjethshme edhe zhvillimi i ekonomis lokale asht nji nga detyret themelore e keshillave t'ona

Ne Prishtine asht mbajte kolerenca e udhehegsave t'ekonomis lokale dhe te kryetarve te keshillave popullore te rretheve. Referatin mbi gjendjen e ekonomis lokale e paraqiti i besuemi i drejtoratit komunal te Keshillit populluer Krahinor-Kadri Reufi, i cili ne mes te tjerave tha:

—Krahina e jone asht e pasun me lande te ndryshme te para te cilat jane gadi te paprekuna. Ne çdo hap shifen shtresa guresh per gelqere, mandej shtresa qymyri ne rrethet: Vuçitern, Drenice, Peje, Rahovec, Kamenice, etj. Me gjithe ket ke na ndihet ende mungese per gelqere, drute kon sumohen pa kursim edhe aty ku mund te zavendesoheshin me qymyr dhe prodhimi do t'u bante me shpenzime ma te pakta. Keso edhe tjera mundesi natyrale nuk studjohen aq sa duhe, per zhvillimin e ekonomis komunale dhe krijimin e mundesive ma te mira jetesore per njerezit punues.

Plani i prodhimit te sipermarrjeve lokale nuk asht pastrue

Tue reke permbushjen e rrezultateve te prodhimit ne gjysemvjetorin e ketij viti, shoku Kadri Reufi u-permbajte veçanerisht ne punen e industris se tullave dhe tjegullave, ne te cilen jane sipermarrjet lokale ma te mdhaja ne Kosmet. Ai tha se, fabrikat e tullave dhe tjegullave i kane plotesue detyret prodhuese ne land te papjekuna per 79,4 per qind e te pjekuna 46,2 per qind. Fabrika e tullave ne Serbice asht ma e dobeta ne prodhimin e tullave. Kjo fabrike i ka realizue vetem dy per qind te detyreve prodhuese ne pjekjen e tjegullave. Fabrika e tullave dhe tjegullave ne Landovice, Gjakove dhe Ferizaj kane realizue planin vetem nen 50 per qind. Fabrika e tullave dhe e tjegullave ne Kamenice asht e vetmja e keti lloji, qe e ka realizue ploteisht planin per gjysem vjetorin e pare.

Shkaku i moskryemjes te planit nuk asht vetem perbamja e dobet teknike ne sipermarrje, por ne rend te pare mungesa e hovit ne pune per kryemjen e detyrave. Ne pjesen ma te madhe sipermarrjeve nuk ekzistojne planet financjare dhe te punes, ose keto plane jane kreale, te pregatitun me ngutesi dhe pa interesimin dhe pjesemarrjen e keshillave popullore te rretheve. Neper sipermarrjet nuk ekzistojne mormat e per kete as lufta per zbritjen e shpenzimeve te prodhimit nuk ka marre hovin e duhun. Mungon evidenca per kryemjen e detyreve ditore, dhet ditesbe dhe mujore. Shpesh here puntoreve as nuk iu parashtrohen detyret. Nuk vehen ne dukje puntoret dhe kolektivet ma te mire puntore. Nuk jane te zhvillue me garat as agitacjoni konkret per gara. Asnji sipermarrje lokale nuk i ka kalkulue shpenzimet e prodhimit. Tendenca e llogaritareve neper sipermarrje asht e drejtueme kah zhatimi i kontabilitetit te komplikuem per ar, sye se keta nuk jane te pregaditun per kontabilite in uniform, dhe kjo iu sherben gjithnji si justifikim qe mos te mbajne as llogarine e thjeshte. Puntoret neper sipermarrje nuk i kane punet e caktueme ose nuk kane mjaft pune. Nuk ngriten puntore te kualifikuem. Ne Serbice ose ne Podujeve asht ranjos mendimi qe askush nuk mund te bahet i kualifikuem per mbarimin e tullave dhe tjegullave perveç puntoreve nga Leskovci dhe Vlasotinci, e nga ky shkak puntoret nga keto vende paguhen ma teper.

Sipermarrjet me karakter zanati nuk kâne punue me kapacitetin e plote

Tue prekë çashtjen e zanateve Reufi tha se sipermarrjet me karakter zanati nuk kane punue me kapacitetin e plote. Gjithkund asht rranjose mendimi i gabuem se puna e dobet ne puntorite e zanateve rrjedhe nga mungesa e materjalit. Kurse, ne realitet shkaku asht krejt tjeter. Putorite e zanateve jane nise ne rrugen e prodhimit industrijal, (te bajne reparacione generale t'automobilave dhe makinave, qe te mburojne shporete, kofa me shumice etj.) e jo rrugen e ndihmes masave te gjana te puntoreve me ane te plotesimit te prodhimit industrijal.

Shum pak asht ba ne forcimin e sektorit kooperativ te zanateve, me gjithse ne kei Krahine ka nji numer te madh zanatlish dhe zanatesh, prodhimet e te cileve mund te shiten fare mire edhe ne tregjet e jashtme. Ne fund te vitit 1947 kane qene 23 kooperativa te zanateve me 721 antare. Tash kemi 27 kooperativa me 503 zanatli. Pra, numri i zanatlive ne kooperativave te zanatlive ka pase mjaft

(Vazhdon ne faqen e dyte)

Rezultatet e Frontit populluer gjate gjysem vjetorit te pare te ketij vjeti

Ne krejte Krahinen ka 20 keshilla te rretheve dhe te qyteteve te Frontit me 1638 keshilltare prej te cilave 890 jane shqiptare. Keshilla te vendeve te Frontit ka 231 me 2544 keshilltare, prej te cilave 1542 jane shqiptare, e organizata themeltare te Frontit ka 1205 me 9207 keshillta're, prej te cilve 6068 jane shqiptare. Ne 145 seksjone t'organizatave te Frontit ne teren punojne 1208 frontista, qe domethane se n'aparatin udheheqes te Frontit populluer te Kosoves dhe Metohis jane angazhue 14500 qytetare te Kosmetit ndermjet te cilave ma teper se 9000 jane shqiptare. Numri i antarve te Frontit ne krahasim me vjetin e kalu em asht shtue per 26.247, keshtu qe tash n'organizatat e Frontit punojne 330.331 frontista. Perforcimi organizativ i organizatave te Frontit, asht shpejtesue ne menyre te dukshme me pastrimin e elementave armiq, qe pat zbatue perpara votimeve te frontit per organet e Frontit populluer, kur prej Frontit populluer jane spastrue 3357 njerez, elementa sabotues dhe armiq te Frontit populluer. Ne te njajten kohe, ndersa vazhdonte spastrimi, jane pranue 1797 antare te ri te Frontit, te cilet me punen e tyne jane tregue te denje. Ndermjet te ripranuemve 950 jane shqiptare. Fuqija politike dhe organizative e Frontit populluer per Kosove dhe Metohi veçanerisht asht tregue me rastin e votimeve per organet e Frontit populluer, ne te cilat kane marre pjese 97,64% t'antarve te Frontit. Ne konferencen krahinore te Frontit, kur asht zgjedhe keshilli Krahinor i Frontit, kane marre pjese 504 delegate. Antarve te shquem ne punen veimoluese te Frontit populluer te Kosmetit u jane shperndu 640 shenja; 390 cope prej ketyne i bajne shqiptaret-antare te Frontit. Organizata ma e mire ne Kosmet asht tregue ajo e rrethit te Gjakoves, e cila si shperblim ka marre aparaturen e kinemas me nji biblioteke komplete.

Fronti Populluer i Kosoves dhe Metohis ka kontribue ne menyre te dukshme per shpejtesimin e realizimit te Planit pesvjeçar te Krahines s'one. Per ndertimin e shtepijave kooperativiste frontistat kane dhane te bolla te gatshme ma teper se 23 miljona dinare e vlera e punve fizike nder to asht afer 78 miljone e gjysem dinare. Jane krye krejtesisht 4 shtepija kooperative, jane mbulue 7, e 7 te tjera jane tue u-mbulue, jane çue deri ne kulm 3 cope, jane tue u-ngrite 72, jane ba themelet e 21 shtepijave dhe njikohesisht jane tue u-ba per 50 te tjera. Punet pregatitese jane mbarue per 9 shtepija kooperative. Tue pase parasyshe veshtiresinat e mdha, para te cilave jane gjete organizatat e Frontit ne kryemjen e ketyne detyrave ky rezultat ne ndertimin e shtepijave kooperative asht shum i zandesishem. Ai tregon ma se miri se sa dishron me luftue katundi i jone me vepra per ndertimin e socjalizmit. Per ndertimin e shkollave, e shtepijave te kultures etj. jane mbledhe 352.000 dinare ndihma e vlefta e punve fizike kapet ne 2.703.000 dinare. Kontributi i frontit me punet vullnetare i kalon 2 miljone e gjysem dinare. Punet ne rregullimin e qyteteve dhe katundeve mbrrijne vleften prej 16.754 dinare; ne ndertimin e shtepijave te kolonistave 1.232.000 dinare; ne ndertimin e instituteve shendetsore 500.000 dinare, ne punet bujqesore ma teper se 14 miljone dinare e ne pyje ma teper se 3.700.000 dinare. Vlefta e te gjitha punve vullnetare, te cilat i ka krye Fronti populluer gjate gjysem-vjetorit te pare te ketij vjeti asht afer 144.000.000 dinare. Ma teper kane kontribue per realizimin e detyrave rrethi i Gjakoves, vlefta e punes se te cilit i kalon 21 miljone dinare, i Gilanit me vlefte pune ma teper se 18 miljone e gjysem, rrethet e Zveçanit dhe Gracanices me vlefte pune prej ma teper se 10 miljone dinare etj. Per kryemjen e te gjitha ketyne punve kane ndihmue ne menyre te dukshme njisit punuese te Frontit.

Organizatat e Frontit populluer kane pase 244 brigada frontiste, 1321 çeta dhe 5394 dhetshe, gjithsejt ma teper se 96.000 antare. Me gjithe qe njisit punuese ende nuk jane ba trupa punonjese te fuqishme ne menyre organizative, edhe sepse ato kane punue ne menyre fushate dhe pa plan te mjaftueshem, ato kane mbrrijte popullaritet te madh ne masat popullore dhe bile per se shpejti do te bahen nji nga format ma te randesishme te punes ne kuadrin e Frontit populluer te Krahines s'one.

Keshillat popullore te retheve dhe te qyteteve nuk kujdesohen mbi sipermarrjet e veta dhe çashtjet komunale

(Vijon nga faqja e pare)

ren jane mberri rrenduate diçka ma te mira ku keshilli i qytetit direkt ka kujdesue mbi zanatlit dhe i ka bind se rruga ma e mire per ta asht kooperativa e zanatlive. Ne vendet tjera, ne vend t'organizimit te mire te kooperativave te zanatlive ka pase mjaft premtime te thata, te cilat vetem pengojshin zhvillimin e kooperativave te zanateve. Nji nga mungesat seriose ne punen e kooperativave te kepuctareve dhe rrobaqepesve, asht ajo se keta kane tentue qe prodhimin e vet t'a bajne tipik tue e harrue kualitetin dhe gjithllojshmenin ne pune.

Per furnizimin me materjal te zanatlive privat dhe kooperativ, ne Krahinen t'one, ekzistojne 5 kooperativa te shitblemjes: ne Mitrovice, Peje, Prizren, Ferizaj dhe Prishtine. Por keto kooperativa nuk i kane furnizue gjithnji dhe me rregull zanatlit me materjal. Keshillat popullore nuk jane interesue per punen e ketyne kooperativave dhe nga ky shkak shpesh here herbetat e landeve te para nuk iu kane pergjegje nevojave te verteta.

Keshillat popullore ende s'kane mujt me pase nji pasqyre te kjarte mbi mundesite e prodhimit te 2215 zanatlive privat. Shenimet statistikore ireale napin krejtesisht nji pamje jo te vertete, qe vlefta vjetore e prodhimit te nji zanatlii asht 731 dinare. Mbas ketyne shenimeve meshifet padyshim spekulimi i kjarte per me mujet me ju shmange pageses se tatim fitimit.

Reufi pastaj ka fole mbi politiken e dobet komunale te te gjithe keshillave te rretheve dhe qyteteve, te cilat shifen nga mungesa e ekonominave, banjove, fabrikave pastertije vendeve per pushim, nga kujdesi i dobet mbi rregullimin e qyteteve dhe katundeve, nga pakujdesija e mbajtjes ne rregull te shtepijave shtetnore.

Ay ma ne fund nenvizoi se puna e seksjoneve komunale asht e njianeshme dhe ne vendin e pare merren me zgjedhjen e problemeve te banimit. E cila gja ndodhe ne Prishtine.

Tue fole mbi detyrat e ardheshme ne referat, thuhet se qysh tash duhet me fillue me pregaditjen e planeve per zhvillimin e ekonomis lokale per vjetin 1949. Per ket arsye duhet me mbledhe dhe me i perpunue te gjithe shenimet statistikore per te gjithe rejonin e keshillit popullor, te cilat duhet te sherbejne per me ba planin ne gjysem vjetorin e dyte te 1948. E dyta duhet me i mbledhe shenimet per rrjeten qe ekziston te shkollave, enteve sociale dhe shendetsore, sipermarrjeve tregtare, te hoteleve dhe zanatlive, shtepijave te kultures etj. si dhe per nevojat e tyne. Pastaj duhet me konstatue kapacitetin e prodhimit te gjithe sipermarrjeve prodhuese dhe me ba hetime mbi mundesin e zhvillimit te kapacitetit te tyne te ma tutjeshem. Ne baze te punes se deritashme duhet per çdo sipermarrje me konstatue: normen e punes te fuqise punuese per njisin e matjes te çdo prodhimi; normen e shpenzimeve te landeve te para per njisin e matjes te çdo artikulli; normen e shpenzimit te landeve djegese dhe te vajit per njisin e matjes te çdo artikulli. Ma ne fund duhet me i kushtue kujdes te plote mbledhjes se shenimeve mbi burimet e landeve te para lokale, mbi gjendjen e fondit per banim, mbi nevojat e mjeteve te shiroe dhe atyne themelore, mbi makinat dhe veglat, si t'atyne qe ekzistojne dhe t'atyne sipermarrjeve qe do te krijohen ne vitin e ardheshem.

Diskusjoni ka tregue nji fakt te çuditshem-qe keshillat popullore te rretheve te qyteteve nuk kane aspak kujdes mbi gjendjen e sipermarrjeve lokale dhe nevojave jetesore te popullit ne rejonet e veta. Te shenojme disa pjese te nxjerruna prej diskutimit.

I besuemi i seksjonit komunal te keshillit popullor te qytetit ne Prishtine tha se nuk din asgja mbi ekonominat komunale te vendit, sepse ndihmes i tij asht udherue per keto pune. I besuemi tregonte mbi planet e mendueme per krijimin e nji ekonomije te madhe per te cilen si mbas mendimit te tij duhet me i shpenzue afer 60 miljon dinare. Ndersa per gjendjen e sipermarrjeve qe ekzistojne nuk dijti asgja me thane. U detyruen te tjeret t'ia kujtojne se plani i sivjem i centralit t'elektrikut asht kopja reale e planit te vitit kaluem, ne te cilin ka qene parapa deficiti jo i nevojshem prej nji miljon dinaresh. Ky deficit prej nji miljoni dinaresh asht ba prej drejtorit me qellim qe ne fund te vitit te lavdrohet se si i ka pakue shpenzimet e prodhimit.

Diskutuesi prej Ferizajt tha se ne fabriken e tjegullave ne Ferizaj plani i prodhimit nuk asht perpunue. Kurkush nuk e din se a ekzistojne dhe qysh plotesohen detyrat ditore dhe dhendiiore. Keshi i duket se ne kei sipermarrje puntoret as nuk lavdohen dhe as nuk denohen. Ay thote se parashef nji rrezik qe sipermarrja nji dite, nga mungesa e qymyrit, ka me e ndalue punen. Rekonstrukcioni i centralit t'elektrikut asht tue u-ba, por pa kurfar plani. Nuk dihet se sa do te kushtoe. Keshilli popullor i rrethit nuk ka kurfar plani per zhvillimin e ekonomise lokale.

Shoku nga Gjakova ma pak ka dijte mbi ekonomin lokale ne rrethin e vet se te gjithe tjeret. Ay s'dijti me thane asgja. E pohoi se ish pronari i fabrikes tjegullave ka fitue, ndersa keshilli popullor i rrethit ne sipermarrjen, e permiresueme teknikisht, parashef deficit prej 800.000 dinare; gadi per çdo tjegulle nga nji dinare deficit. Mandej, qyteti mund te ndriçohet edhe ma por mungojne dy kazana te cilet gjinden ne rrethin e Prishtines, vetem nuk ka asnji organ i pushtetit popullor ne rrethin e Gjakoves, i cili do t'interesohej per transportimin e ketyne kazanave.

Shoku nga Serbica tha se prodhimi i fabrikes tjegullave do te jete me deficit, me gjithse nuk e kane llogarite ende çmimin e tjegullave, e sipermarrja nuk ka planin financjar. Mandej tha se mullini ne Glogove punon vetem ne nji turne per shkak se i mungojne puntoret e kualifikuem, e asnji tjale nuk e tha se çka kane ba me ditrene edhe ndo nji maqinist.

Diskutanti nga rrethi i Prizrenit foli vetem mbi veshtersinat. Tha se ne fabriken e tjegullave ne Landovice ende nuk jane montue maqinat e reja, sepse nuk kane mjeshter. Menjihere mandej tha se ne Prizren ka kater mondera. Fabrika e tjegullave nuk asht e siguerueme me dru per arsye se bashkimi kooperativ i prerjes nuk i ka liferue drute. Edhe ne kete sipermarrje asht parapa deficiti prej 300.000 dinaresh, me gjithse se ... shitesat e qymyrit afer Kabovcit, do te mundej me u-zbrite çmimi i keshillit. Ne rrethin e Prizrenit egziston sipermarrja e gelqeres, por nuk asht regjistrue ende dhe nuk ka dru per pune. Deri sa kam qene i besuem i seksjonit te puneve komunale u-merrsha ma teper me punet tjera se sa me punet komunale-tha ai.

Ke na ka probleme komunale ne shum randesi, te cilat zgjidhen pa rregull e pa plan-tha shoku nga Mitrovica. Qyteti shpesh here ngel pa uje. Rruget e qytetit jane teper te ndyeta. Ne nji rruge ura asht ne prishje e siper dhe passagjeret mund t'i thyejne kambet nji dite. Çashtja e nevojtoreve te qytetit nuk asht zgjidhe ende. Ne qytet nuk ka banja ve, se nji hamam, ne gjithse banja kishte mujt me u-ndertue fare lehte. Shperndamja e ushqimeve ne qytet asht e dobet. Pemet dhe perimet nuk ka fare, e ne rastin e mbajtjes se miellit njerezit detyrohen me prite nga dy dite. Mandej ai tha se ka sipermarrje, te cilat kane parapa ne plan 60% t'ardhuna ma pak se sa jane pue i realizue.

Vetem ne Peje ne rrethin e Pejes dhe ne qytetin e Prizrenit asht ba diçka per rregullimin e gjendjes se sipermarrjeve lokale dhe per zgjidhjen e problemeve komunale.

Menjihere duhet me fillue me pregaditjen e planeve per zhvillimin e ekonomis lokale per vjetin 1949

Ne fund muer fjalen shoku Gjoko Pajkoviq, i cili e gjykoi ashper qendrimin e papergjegjshem te keshillave te rretheve dhe te qyteteve ndaj ekonomis lokale. Ai ne mes tjerash tha:

—Me çashtjen e ekonomis lokale preokupohen fare pak keshillat e rretheve dhe te qyteteve, me gjithse ekonomija lokale perfaqeson sektorin socjalist te ketyne keshillave. Perveç zgjidhjes se detyrave te pergjithesheme edhe zhvillimi i ekonomis lokale asht detyre e tyne themelore. Derisa Plani pesvjeçar i zhvillimit t'atdheut t'one i zgjidhe çashtjet themelore te ndertimit te socjalizmit dhe i siguron nevojat themelore te popullit, zhvillimi i ekonomis lokale i siguron kushtet ma te mira te jeteses se qytetarve dhe katundarve, prandaj qendrimi i ktille i keshillave te qyteteve dhe te rretheve bahet edhe ma i çuditshem.

Nji numer i keshillave popullore asht fare i pa interesuem per punen e sipermarrjeve lokale, te cilat jane lane ne meshiren e pergjegjesave te ndryshem dhe te drejtorave te tyne. Kjo don me thane se keshillat popullore nuk kujdesohen per nevojat e popullsis se vendit te vet. Por, a ka gja ma te rezikshme se sa mos me qene ne lidhje me jeten e vendit te vet, se sa keshillat popullore mos t'u vejne veshin nevojave te popullit.

—Mirpo, ka keshilla popullore te rretheve e qyteteve, te cillet kane ra ne pozite te keqe ndaj popullit. Ne Gjakove i kan mbylle furrat bukepjekese. Ne Peje kane lejue qe per pjekjen e nji tepsije me buke te paguhet dhet dinare. Nuk kujdesohen ne vendin e tyne nese ka banjo apo jo dhe qysh mund te bahen. Thue se kurkush nuk asht i detyruem te perpjeket per nevojat e popullit. Deri dhe keshillat e qyteteve ikin nga zgjidhja e problemeve t'ekonomis lokale.

Mandej shoku Pajkoviq dha udhezime mbi planimin ne sipermarrjet lokale tue nenvizue qe te gjitha sipermarrjet lokale nuk duhet me i shti nen planet e forta, veç me i ba planet simbas nevojave dhe mundesive te vendit. Por, asnji sipermarrje nuk guxon me qene pa plan sepse kjo do te thote qe sipermarrja t'i lehet anarkis, batakçive, njerzve te cilet do t'i mbajne sipermarrjet vetem me kredit prej buxheteve t'ona. Ne qofte se ne ndonji sipermarrje nuk mund te bahet plani per nji vjet duhet me ba planin per dy ose tre muej.

Tue e kritikue nenvizimin e vazhdueshem te veshtiresinave Pajkoviqi tha:

—Shum pak keto asht fole se qysh zhvillohet lufta kundra veshtiresinave. Udhehqesat e ekonomis ankohen, justifikohen me veshtiresina. Kjo gja nuk iu ka hije. Komunistave nuk iu ka hije te vajtojne. Kush vajtoi done tane iu ka merzit lufta. E lufta zhvillohet kudo. Gjithkund mposhten veshtersinat. Sikurse mos te kishte veshtersina ngritja socjalizmit nuk do t'u quente lufte per socjalizem.

Pastaj Pajkoviqi tha se lehet mbas dore kontrollimi i zbatimeve te planeve, asnji keshill i rrethit ose i qytetit nuk ka mbajte ndonji mbledhje ne te cilen asht diskutue zbatimi i planit ne gjysemvjetorin e pare te ketij viti. Asht lejue qe te [illegible] rezit te rrin pa pune, te lehet mbas dore akumuladoni, e mos te kete kujdes mbi permiresimin e sipermarrjeve ne pikpamje teknike, te kete pake kujdes per ngritjen profesjonale te kuadrave dhe permiresimit kualitatit te prodhimeve.

Ma ne fund shoku Pajkoviq nenvizoi qe duhet me u-pregadit per krijimin e planeve per vitin e ardheshem tue angazhue grupet per planifikimin neper keshillat e vendeve, me i planifikue nevojat themolore te katundit, me i caktue rruget ne qytete neper te cilat te mund te kalojne bagtija, me pase kujdes mbi ndreqjen e vendeve te pushimit per njerezit punuese.

Sipermarja e pyjeve ne Ferizaj nuk e ka plotesue planin e prodhimit

Kjo sipermarrje asht nji nga ma te dobetat ne Republiken Popullore te Serbis

Per gjashtemujorin e fundit, sipermarrja e pyjeve ne Ferizaj nuk e ka plotesue planin e prodhimit. Kjo sipermarrje asht nji nga ma te dobtat ne Republiken Popullore te Serbis. Gjate ketij periudhe puntoret qe presin landen e kane plotesue planin e prodhimit vetem 55%, kurse n'eksportimin e landes vetem 50%. Kjo vjen se ra dhen e pare per shkak se nga disa qinda puntore te sipermarrjes rregullisht vijne ne pune vetem gjysa. Simbas statistikes t'udheheqjes se sipermarrjes çdo puntore ne muejin korrik mesatarisht ka punue 15 dite. Efekti ma i vogel ne pune ka qene ne muajin e korrikut. Efekti i punes nuk asht rrite as ne fillim te gushtit. Prej te gjithe puntorve vetem 20 jane te perhershem. Te tjeret vijne ne pune kur te duen dhe nuk e lajmerojne udheheqesin e sipermarrjes kur largohen nga puna, nuk vine ne pune shum dite etj. Ne gjithe numri i vendeve te punimit duhet te shtohet, ne sipermarrje dita dites zvoglohet numri i puntorve te sipermarrjes. Prandaj eksploatimi i pyjeve ne vendin Golema Reka, me gjithse rruga pyjore asht krye, akoma nuk ka fillue. Çdo dite kalojne ne ket rruge kamjonat, te cilet transportojne materjal per kryemjen e rruges. Sikur t'ishte marre ne pune nji numer puntoresh per premjen e landes ne Golema Reka, me rastin e kthyemjes se kamjonave do t'ishte e mundun me transportue edhe dru et e premuna. Por, mos me u kthye kamjonat e shprazet ata duhet me denue me shkue ne vendet e punimeve ma te largeta me ngarkue landen.

Nji numer i madh puntoresh e ka lane punen vetem per shkak t'organizimit te dobet te furnizimit

Per gjendjen e ketille ne sipermarrje pergjegjesin ma te madhe e ka udheheqesija e sipermarrjes dhe dega sindikale. Nga perpjekja e dobet ne pune ne sipermarrje ende nuk asht organizue mire furnizimi i rregullt i puntorve. Derisa puntoret furnizohen nga sipermarrja, familjet e tyne jane lane nen kujdesin e organeve te pushtetit neper keshillat e vendeve ku banojne. E verteta asht se disa prej puntorve kane punue tole e tjera dhe familjet e tyne nuk jane marre ne furnizimin e garantuem. Por n'anen tjeter, shum familje te puntorve te pyjeve nuk i marrin gjanat ushqimore te garantueme me rregulloren. Familjet e puntorve te pyjeve me reonet e keshillave te vendeve Doganoviq, Ivaja, Shtimlje, dhe Nerodimle i marrin ushqimet e garantueme mbas 5—6 perseritjeve prej vet puntorve, te cilet vetem nga ky shkak largohen nga puna. Gjanat ushqimore te garantueme zakonisht merren me vonese. Keshtu drithin per muejin korrik e kane marre ne fund te muejit, ndersa sheqerin per muejin korrik e kane marre ne fillim te gushtit. Nji nga perçuesat ma te mire, Ukshin Haliti, Bajrami thote se nga shkaku i moskujdesis se keshillit te vendit ne Ferizaj per familjen e tij, ka qene i detyruem te largohet nga puna dy dite. Nji numer i madh puntoresh e ka lane punen vetem per shkak t'organizimit te dobet te furnizimit prej ma se 100 puntorve ne nji vend punimi nuk s'ka asnji. Qe, gja thone nepunesit e sipermarrjes per kete gja te cilet jane ngarkue per furnizim. Kur puntori per te paren here hyn ne pune udheheqsija e sipermarrjes i premton furnizimin e garantuem per te dhe ne qofte se ka te drejte per familjen e tij, qe do t'a kene jeten e knaqeshme etj. Ma vone kjo harrohet. Me çfare te drejte udheheqesija e sipermarrjes mund te kerkon prej puntorit kur ajo vet nuk i plotesoon premtimet dhe detyrimet e veta? Po, nepunesit e seksjonit te furnizimit nuk dishrojne haptazi me i pranue te metat dhe gabimet e veta, veç tendojne qe per mos organizimin e furnizimit t'a hedhin pergjegjesin dikuej tjeter. Me fjale tjera, thone se ata tre ne seksjon nuk munden me mbrri me e krye te gjithe punen rreth furnizimit. Njeri nga keta si baze u falle deklarue se ne seksjon nuk e din kurrkush se me çka asht i ngarkuem. Puna e dobet e deges sindikale gjithashtu asht nji nga shkaqet per mos organizimin e punes ne sipermarrje. Kryhet me kujdesin e deges sindikale, ne vendet e punimeve jane formue dhe nen-keshilla, komisjone dhe 11 grupe sindikale. Por, as nenkeshillat as komisjonet, as grupet nuk mbajne mbledhje. Kesaj i ndihmon dhe ndrrimi i shpeshte i keshillit te deges sindikale. Gjate ketij vjeti disa here asht zgjedhe keshilli ne vendin e punimit dhe ne sipermarrje me te zgjedhe here njeni e here tjetri. Porsa keshilli i formuem ne vendin e punimit filloi me punue diçka ne nji here mbrrin direktiva qe keshilli te formohet ne sipermarrje. Atehere fillon periudha e rregullimit te keshillit te ri, puna e deges sindikale bjen ne heshtje, derisa perseri keshilli i sindikates te rrethit ne Ferizaj nuk urdhnon qe keshilli perseri te formohet ne vendin e punimit. Tash mbas disa ndryshimesh te keshillave, keshilli asht formue ne sipermarrje e nenkeshilli ne vendin e punimit. Por, komisjonet dhe grupet nuk mbajne ma mbledhje, nuk mbahen keshillimet per prodhim etj. Gjate vitit asht mbajte vetem nji keshillim per prodhim ne te cilin kane marre pjese pergjegjesat dhe manipulantat, sikurse puntore, te cilat marrin pjese ne prodhim, nuk kane te drejte me marre pjese ne keshillime dhe te bisedojne mbi problemet e perditshme. M'anen tjeter per ket gja ne konferencat e deges sindikale dhe ne keshillat e prodhimit asnji here nuk ka thane keto gjana. E mos te flasim per punen politike dhe kultura-artistike. Per puntoret nuk mbahen konferenca per mesim, ma se 50% prej tyne jane analfabete. grupet levizese nuk ekzistojne fare. Megjithse sipermarrja ka marre dy radjo-aparata, kurrkush nuk perpiqet me i gjete baterit per t'a. Mos organizimin e kurseve analfabetike deri tash, sekretari i deges sindikale e justifikon gjoja nga mungesa e drites e te mos kujdesin e vet per mosmbajtjen e mbledhjeve te deges sindikale paraqet veshtersina per shkak te largesis se vendeve te punimit. E verteta asht se ka veshtersina por as nuk mundet me u perfitue koha kur puntoret jane te mbledhun per marrjen e ushqimeve, vesh-mbathjes, etj. Paktaj grupet kishin mujte me u organizue ne çdo vend punimi nji nga nji. Me kete menyre puna do t'ish te krejtesisht e mundun.

Organizatat e frontit duhet me organizue njisina vullnetare te punes te cilat do te udihmojne ne punen e pyjeve

Udheheqesija e sipermarrjes dhe e deges sindikale jane te detyruem me u-marre sa ma pare me te gjitha keto probleme ne sipermarrje. Perveç tjerave duhet te perpiqen qe sharra, e cila simbas planit ka pase me fillue punen ne fillim te qershorit t'aftesohet ne koben ma te shpejte. Veçanerisht lypset t'i studjojne te gjitha problemet e prodhimit. Nuk guxohet me lejue qe plani i prodhimit edhe ma te paksohet.

Organizatat e frontit duhet t'a kuptojne qe druni ka randesi te dores se pare per ndertimin t'one me plan. Ata jane te detyruem me organizue njisina vullnetare te punes te cilat gjithashtu do te ndihmojne ne punen e pyjeve, qe ne katunde te marrin nji pjese te punes te puntorve te pyjeve ne menyre qe t'u bajshin te mundun shkarkimin e puntorve ne pune ma me rregull. Simbas nevojes mund te formohen aksjone te punes ma te mdha ja ne ket pikepamje. Puna kryesore asht qe prodhimi i landes me doemos duhet te realizohet jo vetem per gjysmen e dyte te vjetit, por per te gjithe vjetin. Kete e kerkon Plani i jone pesvjeçar.

Fshimja e drithnave ne rrethin e Podujeves

[illegible] e drithnave te bardhe ne rrethin e Podujeves ka fillue per [illegible] korrik. Ne terren kane dale 23 [illegible] [illegible] [illegible] prej te cilave 5 [illegible]. Perdorimi i [illegible] nuk asht i plote per shkak se [illegible] punetoret e kualifikuem [illegible] djegese dhe vaji i maqinave. [illegible] keshilla vendesh asht organizue dobet puna rreth fshimjes keshtu qe shpesh here maqinat rrijne me nga disa ore per mungese puntoresh, nji [illegible] dhe per mungese te kafsheve [illegible] si p.sh. ne Lupqen e Poshtme dhe ne Dumnice. Deri me 9 te k.m. jane fshi gjithsejt [illegible] kgr. Per me e shpejtesue punen e fshimjes si dhe te [illegible] e planit te blemjes se drith[illegible] [illegible] keshilli i rrethit ka prue vendimin qe [illegible] te [illegible] [illegible]. Per kete arsye jane mobilizue te gjitha kafshet e punes. Kjo gja asht zbatue ne te gjitha keshillat e vendeve me perjashtim te keshillit te vendit ne Shajkove, ku nuk jane marre ende kurrfar masash.

Blemja e drithit te bardhe nuk e ka marre ende hovin e duhun dhe plani ditner nuk realizohet nga shkaku se keshillat e vendeve nuk e kane organizue punen mire rreth kesaj ç[illegible]. Deri me 10 te k.m. jane dorzue ne stacionin e grumbullimit 3,95[illegible] te drithnave te parapame me planin e perggjitheshem.

Ne kooperativen bujqesore „Nji Maj"

Ne kooperativen katundarve te punes „Nji Maj" ka shkue maqina fshise e stacjonit bujqesuer te maqinave te Prishtines, mirepo traktori i maqines asht prish. Kooperativa e ka pase nji kazan avulli te [illegible], i cili [illegible] mendimit t'inxhinjerit Tarkoviq nuk do te mund te perdorej. Kooperativistat, me e pa se maqina fshise nuk do te mundet me e vazhdue punen, muerren inisjativen per m'e ndreqe vetem kete kazan avulli. Kete pune e muerren per siper Millosh Markoviqi, Radmillo Cirujiqi, Radovan Miliqeviq, Millosh Milletiqi dhe Millan Vuksha. Keta kane dhane obligimin per e ndreqe kazanin per 2 dite, mirepo ne saje te punes se tyne vetmohue e kazani asht ndreqe per 6 ore dhe makina fshise asht vue ne levizje e punon me kapacitet te plote.

Puna e organizatave te Frontit ne Tunelin e Pare

Organizata e Frontit ne Tunel i Pare ne rrethin e Mitrovices, ne marveshtje me sipermarrjen „Trepça" kane marre detyrimin per me prue ujin e pijshem prej katundit Kutlovce ne Tunelin e Pare me nji gjatesi prej 300 metrash.

Me punen e deritashme vullnetare t'organizatave te Frontit asht hape kanali per gypa, asht ndertue dhe ive me beton rezervuari ne burim. Per materjalin e ketij ujesjellesi asht marre kredija nga minjera „Trepça". Per celjen e kanalit dhe per mbulimin e gypave frontistat kane dhane 1700 ore pune, FAO-u ka dhane 870 ore, pioneret 185 ore dhe te tjeret 160 ore pune.

PRISHTINE

Filijala e ent,t te sigurimit socjal ne Prishtine, ne gjysemvjetorin e pare ka dergue neper banja, sanatorium dhe klinika te ndryshme 537 antar te vet, te cilet kane ndejte afer 11,000 dite, kurse gjate gjithe vjetit 1947 jane dergue ne vendet e permendura gjithsejt 700 vete. Sot Filijala ka ne dispozicion 99 shtrotem ne vendet e ndryshme neper banja dhe klinika, te cilat jane vazhdimisht te zanun nga klientat e kesaj filijale.

Fiskultura dhe sporti

Rezultatet e foot-ballit per hymjen ne kampjonatin e zones se peste

Te dielen e kalueme kane fillue ndeshjet ndermjet tri skuadrave se diskalifikuem e pese skuadrave te riformueme. Te gjitha skuadrat do te ndeshem reciprokisht dy here ndermjet vedit, dhe tri skuadrat qe kane me qene ne krye te klasifikimit kane me marre pjese ne kampjonatin e vjeshtes-per zonen e peste.

Shoqnit e paraqituna jane: Metohija (Prizren) Zheleznicar (Kosovo Pole); Crvena Zvezda (Gillan), Radnicki (Vuçiterne); Borac (Ferizaj); Bratstvo (Prishtine); Slloga (Liplan) e Polet (Prishtine).

Puntori Alojz Boshnjak u-deklarue racionalizator

Me propozimin e deges sindikale komisjoni per racjonalizimin dhe novatorizmin pra e drejtoris se sipermarrjes „Trepça" ka shqyrtue kursimin e materjalit te puntorit Alojz Boshnjakut dhe ka konstatue sa vijon:

Sipermarrjes „Trepça" i nevojitet nji numer i madh gypash llini per ventilacjon. Mirepo, tue qene se nuk ka materjal per ndertimin e ketyne gypave puntori Alojz Boshnjak ka ardhe n'ide qe gypat e llinit te nevojshem per ventilacjon t'i zavendeson me gypat e vjeter t'ujesjellesit, qe ka mjaft dhe te cilet kane qene lidhe si te pa nevojshem. Me kete zavendesim te gypave te llinit me gypat e vjeter tujesjellesit jo vetem qe asht ba kursimi i materjalit, paksimin i shpenzimeve por edhe kursimi i fuqis puntore, mbassi gypat e llinit i kane punue dy puntor te kualifikuem, te cilet tash mund te merren me pune tjera.

Komisjoni i deges sindikale ka vertetue kete kursim dhe ka shpall shokun Alojz Boshnjak per racjonalizator.

Ylli i kuq - Zheleznicar 1:0

Gilan.

Me 8 te ketij mueji jane ndeshe ne Gilan skuadrat e foot-ballit te shoqnis Crvena Zvezda me ate te Zheleznicarit prej Kosovo Poles. Loja asht zhvillue ne nji fushe te pa pershtatshme. Ndeshja perfundoi 1:0 ne favor te Crvena Zvezda.

Metohija - Vllaznija 5:1

Prizren: Skuadra e Metohis luejti me ate te Bratstvo-s se Prishtines me daten e siperme. Loja qe mjaft terheqese dhe e gjalle, me gjithse vendasit korren fitimin me nji rezultat te mire.

Borac - Radnicki 5:0

Ferizaj:

Skuadra Borac u ndesh me ate te Radnickit te dielen e kaleueme, edhe ketu organizimi i ndeshjes ka qene i dobet. Loja perfundoi 5:0 ne favor te skuadres vendase.

Polet - Slloga 1:1

Prishtine:

Rezultati i kesaj ndeshjeje i ka habite simpatizeret e shoqnis Polet. Kjo ka rrjedhe ma teper nga se skuadra e Poletit asht paraqite me shum lojtare te ri. Loja ka qene e gjalle dhe ka pase momente interesante, me gjithse vendasit kane dhane nji loje ma te bukur e ma te konbinueme, nuk muejten me shenue golin e fitimit.

Vllaznija - Ardhmenija 1:3

Peje:

Te dielen shoqnija Vllaznija e Gjakoves luejti me Buduçnost te Pejes nji ndeshje miqesore. Loja me gjithse ka qene e ngadalshme ka pase faza te bukura nga te dyja anet. Skuadra e Buduçnostit ka qene syperiore, ma e shpejte dhe ka tregue rezistence ma te madhe. Loja perfundoi 3:1 ne favor te Buduçnostit.

Gjakove.

Te, hanen u zhvillue revanshi ndermjet Buduçnostit e te Vllaznis. Skuadra vendase kei rajle e cmoje ma teper lojen e skuadres mike, prandej edhe dha nji loje shum ma te gjalle, gja qe iu siguroi perfundimin 0:0.

Per turnen e dyte do te ndeshen keto shoqnina

Ne Prishtine:
Bratstvo - Metohija
Zheleznicar - Crvena Zvezda
Ne Vuçiterne:
Radnicki - Borac
Ne Liplan:
Slloga - Polet

Proleter - Slloga 2:0

Te djelen e kalueme u-zhvillue ne Prishtine ndeshja miqesore ndermjet shoqnis Slloga te Shkupit e te Proleterit. Loja ka qene e gjalle e shpejte dhe me kombinime teknike te bukra. Fitimi 2:0 ne favor te Proleterit ka qene i drejte dhe i merituershem.

Qitje me arme:

Keshilli inisjativ i bashkimit te qitjes me arme i Serbis perpara disa ditve ka pase organizue ne Kragujevac kampjonatin e qitjes. Prej Krahines s'one muerren pjese 18 shejtare ma te mire, prej te cilve Marko Iliq dhe Giorgie Stoiljkoviq u kualifikuen per kampionatin e kesaj dege te fiskulturës per kampjonatin e FFPJ-s i pari u kualifikue ne qitjen e shpejte dhe me armen e zjarmit, kurse i dyti ne qitjen me revolver.

Ne Kosmet jane formue 200 shoqni gjimnastikore

Per realizimin e vendimeve te Kongresit te II asht fillue organizimi i organizates fiskulturale. Derme tash jane formue 200 shoqni gjimnastikore nder katunde e qytete. Qellimi dhe detyra kryesore e ketyne asht per me i zhvillue aftesit e masave te gjana punonje se me anen e edukates fizike per realizimin e planit t'one.

Nga Bashkimi Sovjetik

BRSS - vend me bujqesi te perparueme

Rusija, deri ne kohen e Revolucjonit te madh Socialist te Tetorit ka qene vend bujqesuer. Tetedhet te perqintat e tane popullsis se saje jetojshin neper katunde dhe merreshin me bujqesi. Por edhe kjo ka qene e mbrapambetun. Katundari u perpushte ne rrypin e tokes se vet, sikur peshku ne zalle. Toka u takonte çifligareve dhe kullakevet. Tridhet mij çifligare Ruse kane pase 70 milione hektare toke. Nji familjeje çifligaresh i takonte proporcjonalisht nga 2333 dhetare toke (nji dhetare ne Rusi = 1,09 hektare). N'anen tjeter 10 miljon e gjyse shtepish katundare kane pase vetem 3 miljon dhetare proporcjonalisht nga 7 dhetare per shtepi.

Rusija ka qene vend njerzish gjysem t'unit dhe t,unet. Krahina e Rjazinit i ka pase te gjitha kushtet per zhvillimin e bujqesis: toke te plleshme, te zeze me klime te pershtashme. Por, ne kete krahine ka pase katunde, banoret e te cileve kane dale prej tyne dhe kane shkue ne kurbet, me fjale te tjera kane rrogue per nji kafshate buke. Nga katundi i madh Jegoldajev, ne qarkun e Rezhjanit, me mija katundare kane dale jashta tij me lype. Per ta, katundi ka qene njerke. „Ne Rjazan, deri edhe dielli asht i perloteshem", thojshin katundaret, tue u ankue per fatin e vet te zi.

Qe, si ka pase shkrue V. I. Lenjin mbi gjendjen e katundarit rus „Katundarin e kane pase sjelle ne nji gjendje te tille, sa qe asht detyrue me dale me lype: ai jetonte si shtaze, rrobet e tij ishin aren mbi aren, ushqehen me barishte . . . katundaret gjithnji kane durue uni dhe, nder vjetet e liga me drithe, me dheta mij katundaresh kane vdeke uni dhe prej semundjeve te ndryshme". Ne kohen e sistemit feudalo-borgjez ndryshe as s'ka mujte me qene. Me miljona njerzish i ka paracaktue ky fare sistemi shoqnuer me humbe. Ne nji sistem te tille shoqnuer ndamja e njerzeve ne shfrytezuesa dhe te shfrytezuem ka qene e domosdoshme. Ne nji rend te tille shoqnuer mbrapambetja e bujqesis ka qene e domosdoshme. Vetem nji rend Socialist kolektiv, qe mbeshtetet ne tekniken e maqinave dhe ne shkencen e bujqesis, mund te jete i dobishem dhe frytedhanes i mire.

Pikerisht keshtu asht bujqesija ne vendin socialist. Revolucjoni ka shduke pronesin private te çifligarevet mbi token. Kjo nji here e pergjitmone u asht dhane katundarevet, te cilet, tue u pergjegje thirrjes se Partis Komuniste jane bashkue ne kolhoze. Kolhozet dhe sovhozet kane dale menyra ma e drejta dhe ma e mira e mbarshtrimit te bujqesis.

Metoda e kolektivzimit-thote J. V. Stalin, — ka dale si shkalla ma e nalte e metodes pogresive, jo vetem pse nuk e ka dashte shkatrrimin e katundareve, por, sidomos pse ka dhane mundesi qe mbrenda disa vjeteve te mbushet vendi i yne me ekonomina te mdhaja toke, qe kane mundesi me perdore vegla te reja teknike dhe me i shfrytezue te gjitha rezultatet e shkences agronomike e me i sigurue vendit prodhime ma teper.

Konsolidimin definitiv te sistemit kolhozjan e ka ndihmue shum statuti mbi kooperatat bujqesore, aprovue ne Kongresin e dyte te kolhozjaneve, sulmuesave, ne frur me 1935 dhe dhanja kolhozve e te gjitha tokave qe i punojne, ne shfrytezim te perhershem. Rrespektimi ma i rrepte i statutit te Stalinit mbi jeten kolhozjane dhe i ligjit mbi pacenushmenin e tokavet kolhozjane asht garant' i rezultateve te reja ne ndertimin e kolhozeve.

Bashkimi Sovjetik asht vend me bujqesin ma te perparueme. Kolhozet dhe sovhozet i kane sigurue atdheut socjalist vendin e pare, persa i perket prodhimit te drithnavet: linit, kallamit sheqerit, lules se diellit, dhe kulturave tjera bujqesore.

BRSS asht dallue dhe ka fitue vendin e pare persa i perket prodhimit te drithit.

Para se te bahej kolektivizimi i bujqesis, ne BRSS ka pase 25 miljon ekonomish te vogla katundare. Ne vjetin 1938 ne Bashkimin Sovjetik ka pase dyqind e katerdhetmij kolhoze. Sejcilit kolhoz i takon proporcjonalisht nga 484,6 per qind hektare toke.

Para revolucjonit me miljona katundare kane pase vetem nga dy hektare toke per shtepi.

Ne vendin Sovjetik bujqesija ka epersine mbi ate te vendeve kapitaliste.

Bujqesija e BRSS asht ba bujqesija ma e madhe ne bote. Ne Bashkimin Sovjetik nji kolhozi proporcjonalisht i takon gati njizet e pes here ma teper toke se sa nji ekonomije ne Shtetet e Bashkueme t'Amerikes.

Kolhozet dhe sovhozet i kane ndihmue popullit Sovjetik me iu ba balle me nder te gjitha sprovave te randa te luftes. Sistemi kolhozjan asht nji nga burimet e triumfit te vendit Sovjetik ne lufte kundra Gjermanis fashiste dhe Japonis imperjaliste.

Mund te kete pase — ka thane Kalinini-, para lufte, ndoshta, aty ketu, njerze qe kane dyshue n'epersin' e kolhozeve dhe qe kane mendue se ne baze t'ekonomive individuale mundet njeriu me u dale ne krye lehte detyrave qe shtrohen perpara dhe se ekonomite e permenduna individuale mund te japin prodhime ma teper. Por, ne qofte se atehere ka pase kesi njerzish, sod, padyshim, nuk mund te gjindet asnji, pse, ne lufte asht pa se, sikur mos te kishin qene kolhozet, se paku dhet perqindja e popullsis katundare do t'ishte vorfenue e detyrue me lype. Natyrisht ne kete kohe do t'ishte shtue numuri i kullakeve, te cilet do te grumbullojshin toke, dhe keshtu do te pasunoheshin; pjesa ma e madhe e katundaris do te shfarrosej."

Keshtu zaten ka qene ne kohen, e luftes se pare botnore, 1914-1918. Katundarja Marina Minajeva, nga katundi i Rjazanit, Palna, dhe katundaret e tjera prej katundit te saj-gra, nana e motra t'ushtareve, qe luftojshin ne front, per me lype buke, jane shtrengue me shkue deri ne Siberin e larget; grate nuk kane pase fuqi me shkele ket rruge kaq te gjate, por kthеheshin ne shtepi e hajshin krunde. Ne vjetin e katert te luftes patriotike e njajta Marija Minajeva, per punen e vet qe e ka ba ne kolhoz asht shperblye me 42 sheka drithe dhe 80 sheka patate. Familja e saj qe numron kater vete, tue punue ne kolhoz, ka fitue 108 sheka drithe dhe 216 sheka patate.

Kolhozet dhe Sovhozet, gjate luftes se madhe patriotike kane furnizue vendin e madh socialist me gjana ushqimore dhe prodhime bujqesore. Ato kane furnizue me ushqim Armaten e Kuqe dhe popullsin e qyteteve. Bujqesija e katundeve Sovjetike, gjate kesaj lufte nuk ka pesue humbje te mdhaja, gja qe ka ngja mbas çdo lufte ne Rusin e vjeter. Vetem per dy vjetet e para te luftes se pare botnore ne provincen Nizhni-Gorod jane pakesue 200,000 toke lavre. Puna ka qene ndryshe gjate luftes patriotike. Ne vjetin 1942 toka e kolhozeve ne provincen e Gorkit asht shtue per 155 000 ha.

Gjate luftes, aleanca ndermjet klases puntore dhe katundarve asht perforcue e ba edhe ma e forte. Kjo aleance asht fitorja ma e madhe e revolucjonit. Ne BRSS, qyteti e ndihmon ne te gjitha menyrat katundin dhe anasjelltas katundi qytetin. Pa ndihmen e qytetit, katundi nuk do te kishte mujte me kalue prej nji ekonomije te vogel katundare n'ekonomin e madhe socialiste. Prej qyteteve dergohen ne katunde maqina pleh kimik, mall per nevojat katundare dhe libra. Ne qytete, aftesohen kuadrat e ekspertavet, per bujqesi. Katundari Sovjetik asht kurulldise ne traktor dhe e ka kape ne duer te veta timonin e kombajnit.

Per punen nder kolhoze shteti sovjetik ka hape ma tepese 7000 stacjone maqinash-traktorash. Mbi te ngopunit e katundit sovjetik me teknike flasin keta numra: ne vjetin 1940, ne bujqesin e BRSS kane punue 523.000 traktora, 182.000 kombajna, me qinda mija plugje traktorash dhe maqina e vegla te tjera bujqesore.

Nga situata nderkombtare

Konferenca nderkombtare e Danubit

Konferenca e ka pranue projektin sovjetik te konventes

Delegacionet e prendimit insistoine per vletten e ploie te konventes se vitit 1921, sepse kjo i u-garanton t'ashtuquejtunat te „drejtat e fitueme" ne Danub. Si çdo dokument tjeter nderkombtar, Konvencjoni i vitit 1921 ka qene çfaqje e realitetit t'atehershem politik-ne kete rast, e gjendjes ne te cilen imperjalistat, me ndihmen e regjimeve antipopullore te vendit, kane ba çka kane dashte, ase ma mire me thane si u a ka pase qefi planeve eksploatuese te trusteve dhe monopoleve te tyne. Ar syeja qe delegacionet e prendimit dishrojne me e diskutue ne baze te Konvencjonit te vitit 1921, ose me e thane te drejten qe nuk dishrojne me e pa faktin e gjalle se realiteti politik ne Podunavle asht shendrrue me themel, asht fare e kjarte kur te merren parasysh motivet e tyne lueitese. Por, sikurse dihet mire, deshirat jane nji, kurse faktet jane tjeter gja e ne rastin konkret faktet jane keto: qenia dhe roli historik i Bashkimit sovjetik, ne mes te tjerash, kane pase per perfundim qe shumica e popujve nderdanubjan te shkeputet prej prangeve imperjaliste dhe vendet e tyne te bahen shtete sovrane dhe te pamvaruna. Kushtet e reja historike te krijueme keshtu ne Podunavle pa tjeter duhet te çfaqen edhe ne çashtjen e regjimit te ri te lundrimit ne Danub.

Tue i perfaqsue interesat e popujve te tyne dhe tue shkue simbas realitetit te sotshem, delegacionet e vendeve breg lumit kane çfaqe ne konferencë kerkesen qe shtetet e tyne te drejtoine Danubin, si piese te teritoreve te tyne kombtare, tue e vue ne dukje se çdo perpjekje e perzemjes nga jashte ne problemin nderdanubian asht i papershtatshem dhe ne kundershtim me pamvarsin dhe sovranitetin e vendeve nderdanubjane.

Qendrimi i shteteve breg lumit asht çfaqe ne projektin e konventes se re mbi regjimin e lundrimit ne Danub, te cilin e ka paraqite delegacioni i Bashkimit Sovjetik. Propozimi sovjetik per konventen i pergjigjet ploteisht kushteve te reja dhe interesave te popujve nderdanubjan. Ai siguron lirin e lundrimit per te gjithe ne kete arter me rundesi nderkombtare e njikohesisht e perforcon principin nderkombtar qe ne komisjonin e Danubit-ne te cilin ma perpara kane sundue shtetet jo breg lumit, te munden me hy vetem shtetet nderdanubjane.

Me gjithe perpjekjet e delegacioneve te prendimit- propozimi amerikan i projektit te konvencjonit, propozimi britanik per intervencjonin e giyqit te Hashk-ut etj, konferenca e ka pranue projektin sovjetik te konventes, si baze te punes se matutjeshme. Kjo perfaqson hapin e pare perpara kah zgjidhja me sukses e mbare çashtjes, mbassi dihet se mbas thezave te delegacioneve te prendimit mbi vuemjen e regjimit nderkombtar, ne kryesin e te cilit do te kishin marre piese edhe shtetet jo breg lumit, tshihet deshira e konserneve monopoliste per ekspanzionin ekonomik dhe politik. (Tanjug.)

Lajme te shkurta

ROME:

Agjensija Tass njofton se drejtori i drejtoratit te kryesis per realizimin e planit Marshall-Nebolsimi, i cili prej Vashingtonit ka mberri ne Rome, i ka dorzue qeveris italjane „planin e zhvillimit" t'investicioneve private amerikane, te cilin e ka perpilue kryesija e Hofmanit. Simbas agjensis ANS, Nebolsin-i e ka vizitue ministrin pa portfol Temelonin dhe drejtorin e bankes italjane „Menikelija-n". Si ven ne dukje agjensija, gjate ketyne bisedimeve, asht vendose qe „investicionet amerikane" te zhvillohen deri ne maksimum. Temeloni theksoi se dekreti i 2 marsit te vitit 1948, te cilin e ka dhane qeverija e De Gasperit, lejohet qe perjashta t'eksportohen pa pengese, ardhunat prej investicjoneve.

SINGAPUR

Asosieted pres lajmron se fuqit guerile te levizjes nacional-çlirimtare te Malajes e kane sulmue nji minijere te kallajit ne shtetin Trengan.

Sikurse njoftohet, nga Cejloni duhet te mberrije nji skuadrilje aeroplaqash „Bofajler", e cila do te bashkohet me „spitfajret" dhe „dakotet", te cilet bajne operacjone kunder guerilleve nga kanali lumpur.

ATHINE

Radio stacioni i Greqis se lire ep komentin me rastin e vjetit te pare t'organizimit te pushtetit popullor ne Greqi, ne te cilin paraqiten rezultatet e punes s'organeve te pushtetit popullor te Greqis.

Te formueme me ligj, me aktet konstitude numer 1 e 2 te qeveris se perkoheshme demokratike greke, pushteti popullor ne vjetin e kaluem ka mberri rezultate te mdha ne te gjitha fushat jetesore ne Greqi. Ne shum krahina te Greqis jane realizue per te paren here zgjedhjet e lira demokratike, ne te cilat kane marre piese afersisht 95 perqind te zgjedhesve. Organet e pushtetit popullor e kane fillue realizimin e reformes agrare ne teritorin e çliruem. Perveç nji numri te pronave te pasanikve te mdhej, asht sekuestrue edhe prona e kralit Karlo Glisburg Prej ma teper se 3 100 familje pa toke, tash kane marre toke.

Ne saje te punes s'organeve te pushtetit popullor, asht mposhte regjimi i urrejtjes kombetare, pakicat maqedone dhe turke i gezojne te drejtat e barabarta, lirin dhe barazine.

Puna e komitetit te keshillit te sigurimit per armatime

Qarqet agresive te Sh. B. A. cenojne pamvarsin e shteteve ne vende te ndryshme te botes

Deklarata e delegatit t'Ukraines - Manuilskit

Agjensija Tass njofton se komisjoni i Keshillit te sigurimit per armatime ne seancen e hapet i a ka fillue shqyrtimit te referatit te komitetit te punes. Me kete rast perfaqesuesi i Bashkimit Sovjetik Malik dha nji deklarate ne te cilen kritikon qendrimin e delegacjonit amerikan dhe anglez tue i arsyetue hollesisht propozimet sovjetike, te cilet ai ma pare ja kishte paraqite komitetit punues.

Mandej e muer fjalen delegati i Ukraines Manuilski. Tue i vue ne dukje propozimet e veta ne lidhje me paksimin general dhe rregullimin e armatimit. Qeverija sovjetike ka parapa te gjitha llojet e armatimit, ne mes te cilave dhe armen atomike, e cila duhet t'ishte ndalue dhe hjeke nga armatimi nacional si arme per mbytje me shumice, si arme e agresjonit e jo per mprojtje. Plani sovjetik per zbatimin e vendimeve t'Asamblesë se pergjitheshme, nenvizoi Manuilski, ka eqne i kjarte dhe konkret. Perfaqesuesi i Ukraines mandej nenvizoi se Qeverija e Bashkimit Sovjetik e ka perkrah krijimin e inspekcjonit per kontrollimin e armatimit. Mirepo, tha Manuilski, ky inspekcjon asht i pakuptueshem, po qe se ana amerikane do t'a shtroje qe te ndalohen vetem armet atomike, me gjithe udhezimet che rezolucjonin direkt t'Asambles se pergjitheshme te dates 24. 1946 dhe te 14 dhetorit te njajtit vjet mbi perjashtimin e armes atomike nga armatimi nacjonal. Shtetet e Bashkueme t'Amerikes qysh prej fillimit i kane kundershtue rezolucjonit e Asambles se pergjitheshme. Manuilski nenvizoi se deri sa delegatet amerikan deklarojshin ne komisjon mbi gatshmenin e Shteteve te Bashkueme t'Amerikes qe te zbatojne vendimet e Asambles se pergjitheshme, funksionaret pergjegjsa shtetnuer dhe ushtarak kane deklarue se Shtetet e Bashkueme t'Amerikes nuk mund te bijne dakord me kurfar kufizimi t'armatimit te vet, qe armet atomike me doemos duhet te mbetin n'armaten amerikane, se Shtetet e Bashkueme t'Amerikes duhet te kene nji fuqi t'atille luftarake e cila do t'ishte gadi ne çdo moment per me nise operacjone luftarake. Deri sa Bashkimi Sovjetik demobilizonte klase mbas klase dhe i kishte perqendrue ploteisisht fuqit e veta ne kryemjen e detyrave te ndertimit ekonomik, ne te njajten kohe Shtetet e Bashkueme t'Amerikes kerkojshin prej Kongresit miliarda te reja dollaresh per armatim, te cilat Kongresi i ka aprovue.

Per t'a mshehe ky militarizem-nenvizoi Manuilski-dhe per te justifikue rritjen e pajustifikueshem per armatim, qarqet ushtarake te Shteteve te Bashkueme jane perpjeke me te gjitha fuqite qe t'a kultivizojne legjenden se gjoja Shteteve te Bashkueme t'Amerikes iu kercnohet agresori potencjonal. Me gjithse e din te gjithe ata se nuk ka asnji shtet qe u kercenohet Shteteve te Bashkueme, por se qarqet agresive amerikane kercenojne integritetin dhe pamvarsin e vendeve te ndryshme te botes. Para ketij fakti-nenvizoi Manuilski-delegacjoni amerikan nuk do te mundet me e hjeke pergjegjesin nga veltija per punen e komisjonit t'armes atomike dhe per mos-suksesin ne pune te komisjonit per armatimet tjera.

Konferenca nderkombtare e rinis puntore ne Varshave

Ne Varshave ka fillue konferenca e pare e gjane e rinis puntore me parollen: Rini, bashkohu ne lufte per paqe dhe ardhmeni ma te lumtun".

Ne ket konference marrin pjese afer 500 delegate te rinis dhe miqe prej 44 vendeve europjane dhe jashte europjane. Afer 10.000 te rij dhe te reja polake kane defilue me flamujt kombtar neper rruget kryesore te kryeqytetit te Polonis. Popullsija e Varshaves i ka pershendete delegacjonet e jashtme te rinis. Me duartrokitje frenetike asht pershendete delegacioni i rinis Jugosllave, qe ka defilue tue e mbajte flamurin e madh Jugosllav me yllin pesecembesh dhe tue kendue kange mbi heroin e popullit — Marshalin Tito luften nacional-çlirimtare te popujve te Jugosllavis.

Tue e hape koferencen, kryetari i federacionit botnor te rinis demokratike Gi de Boason theksoi se konferenca nderkomtare e rinis puntore perfaqeson nji ngjarje te madhe ne jeten dhe luften e rinis botnore per paqe dhe per t'ardhmen ma te mire.

Pjesemarresit, e konferences tue duartrokitje frenetike e pranuen propozimin e Boasonit per zgjedhjen e kryesis se konferences. Ne perbamjen e kryesis kane hye perfaqesuesit e rinis se Bashkimit Sovjetik, te Jugosllavis, Kines, Britanis se Madhe, Polonis Çekosllovakis dhe te vendeve te tjera.

Qellimi i konferences nderkomtare te rinis puntore asht me e perpilue dokumentin per dhanjen e te drejtave rinis puntore te drejtave per pune dhe per shperblimin perkates, per ngritjen profesionale dhe te pergjithshme. Ne lidhje me kete do te shqyrtohen edhe problemet per ruajtjen e shendetit te rijve, qe kane hy ne marredhanjet e punes, per rrolin e rinis ne sindikatat, unitetit ne lufte per sigurimin e te drejtave, politike, lufta kunder papunesis dhe kushteve te randa te jetese etj.

Rinija puntore ne vendet kapitaliste eksploatohet teper. Ne minjerat dhe fabrikat n'Ameriken Latine femijt 14 vjeçar kryejne pune sikurse te rritunit, tue marre nji te katerten e meditjes se te rritunve. Ne France mesatarisht qe kane krye shkollen, per vjetin e pare te punes n'ekonomi, nuk marrin rroge.

Ne vendet koloniale eksploatimin e rrebet e perceille mjerimi i fundit i puntoreve. Me nji fitim mizerabel per punen e vet prej dhete oresh, industret e rij nuk jane ne gjendje me u furnizue me ushqim ma te thjeshte. Ne fabrikat e konzervave, te duhanit, e te tekstilit ne SHBA punojne shum femij dhetevjeçare e ma teper se dy million djem dhe vajza-ne kundershtim me ndalimin formal ligjuer per punen e femijve-nuk munden me u-shkollue sepse nuk do te kene buke, ne qofte se nuk futen ne pune ndihmen e kishes dhe t'organeve te pushtetit shkolluer hipokrit. plantatoret e shtete ve Jugore dhe Prendimore i eksploatojne pa mshire mija femije te bujqeve dhe te zezakeve. Futja e femijve pesvjeçar ne punishtet e blojes asht ba qysh moti ngjarje masovike n'Azin Jug-lindore dhe n'Hindi. Punedhanesit i detyrojne me punue femijte Hindijan ne fabrikat kimike, ku langjet ju-hane lekuren. Format e eksploatimit te kohes se mesme, sikurse asht shitja e vajzave per punen ne fabrike, jende gjithnji perdoren teper ne Kinen e Çang Kaj Shekut.

Shtypja kapitaliste e fuqis jetesore dhe e konstruktivitetit te breznis se re, asht zavendesue me kujdesin e gjithanshem te pushtetit popullor per çdo puntore te ri ne vendin e socjalizmit-ne BRSS dhe ne vendet e demokracive popullore t'Europes Lindore dhe Jug-lindore, qe jane çlirue prej mvarsis se jashtme. Rinija-ngadhnjuese kryesore ne lufte kunder zaptuesve fashista-i gezon te gjitha te drejtat demokratike.

Tue i forcue lidhjet reciproke me anen e perdorimit t'eksperiencave dhe tue i ngjalle format e reja te bashkpunimit, konferenca ne Varshave do ta perforcon edhe ma teper bashkimin e rinis perparimtare te botes ne lufte kundra nxitjes se terbueme per zjarrmin e trete luftarak ne bote.

Konferenca nderkombetare e rinis puntore ne Varshave edhe nji here do te vertetoje se federacioni botnuer i rinis demokratike, qe ka lindë ne lufte te njerzimit tridashes kundra agresionit fashist gjerman-italjan-japonez, asht shtylle e fuqishme e demokracis dhe e paqes dhe se rradhet e saj jane mur graniti, i drejtuem kundra te gjitha sulmeve te reaksionit botnuer per me i impoue rinis puntore gjakderdhje te re e vujtje edhe ma te randa.

Populli puntor i Trieshtes kerkon respektimin e traktatit te paqes me Italin

„Primorski dnevnik" ka botue kryeartikulin me te cilin i hjedh poshte pohimet e komandantit te sektorit Anglo-amerikan te Teritorit te Trieshtes-gjeneralit Ejri ne raportin e tij te trete qe i a ka dergue keshillit te sigurimit se „Teritori i lire i Trieshtes nuk asht i afte as per jeten politike dhe as per ate ekonomike". Fletorja skruen se pergjegjesija per nji konstatacjon te ketill te gjeneralit Ejri bjen kryekeput mbi organet ushtarake anglo-amerikane. Fletorja konstaton se zona anglo-amerikane e Teritorit te Trieshtes gjindet politikisht ne duert e atyne qe jane te lidhun me kapitalin Italjan, e me anen e ketij edhe me kapitalin amerikan. Per keto arsyena faktoret e deritashem nuk duen qe Trieshta te jete e afte per jete.

„Populli puntor i Trieshtes perfundon fletorja-asht i afte per jete edhe per ket arsye kerkon rrespektimin e traktatit te paqes me Italin, zbatimin e politikes n'interes te popullit puntore dhe lidjen ekonomike me vendet fqij, e ne rend te pare me Jugosllavin, e cila asht gjithmone e gatshme me e ndihmue popullsin e Trieshtes, dhe e cila edhe sod i ndihmon veçanerisht para keshillit te sigurimit".

„Tanjug"

SHPALLJE

Sipermarrja Krahinore e shtypit dhe e botimeve e Keshillit Krahinuer te Frontit popullier

„MILADIN POPOVIQ"

i njofton te gjitha organizatat masovike, institutet, sipermarrjet dhe individetse, pervec botimit te gazetave revistave, broshurave dhe librave, pranon porosina per formulare te ndryshem dhe per te gjitha llojet e pasqyrzave tabelare ne gjuhen serbokroate dhe shqipe

Sipermarrja ka ne posedim cinkografine per punimin e klisheve.

Porosinat me i dergue ne ket adrese:

SIPERMARRJA E SHTYPIT DHE E BOTIMEVE

„MILADIN POPOVIQ"

PRISHTINE, TELEFON 133

Botimi i Keshillit Krahinuer te Frontit popullier—Sipermarrja per shtyp dhe botime "Miladin Popoviq„ Prishtine.
Pajtimet ne fletore i pranon: Admini-strata dhe ekspedicion.